International Journal of Kannada Research 2016; 2(4): 131-133

International Journal of Kannada Research
www.kannadajournal.com

ISSN: 2454–5813
IJSR 2016; 2(4): 131-133
© 2016 IJKS
www.kannadajournal.com
Received: 21-08-2016
Accepted: 22-09-2016

ಸರ್ವೇಶ ಬಿ.ಎಸ್.
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಕ್ರಿಸ್ತು ಜಯಂತಿ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ)
ಕೆ. ನಾರಾಯಣಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು–77.
ಹಾಗೂ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಜನಪದ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ
ವಿಭಾಗ ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಕುಪ್ಪಂ.

Correspondence
ಸರ್ವೇಶ ಬಿ.ಎಸ್.
ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ,
ಕ್ರಿಸ್ತು ಜಯಂತಿ ಕಾಲೇಜು (ಸ್ವಾಯತ್ತ)
ಕೆ. ನಾರಾಯಣಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು–77.
ಹಾಗೂ
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ
ಜನಪದ ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ
ವಿಭಾಗ ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಕುಪ್ಪಂ.

ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣ

ಸರ್ವೇಶ ಬಿ.ಎಸ್.

ಕಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಗುರಿ "ಆನಂದ". ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದಲೇ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ–ಚಿತ್ರಕಲೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಲೆಗಳು ಜನ್ಮ ತಾಳುವುದು. ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಆತ್ಮ ಆಶಿಸುವುದು ಒಂದಲ್ಲ ಹಲವಾರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಮುಖವು. ಅತ್ಯಾನಂದ ಹಾಗೂ ರಸಾನುಭವ ನೀಡಬಲ್ಲ ಈ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪ–ಚಿತ್ರ ಕಲೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಅದು ಮಾನಸಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನೋಡುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಅವನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಅಂತರಾಳದ ಅರಿವನ್ನು ಜ್ಞಾನ–ಸತ್ವ–ರೂಪಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ದೊರೆತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯ ನಾಗರಿಕನಾದಂತೆ, ಬುದ್ಧಿ, ವಿಚಾರ, ಕಲ್ಪನೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶಿಲ್ಪರಚಿಸತೊಡಗಿದ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ–ಮಾಡುವ–ಆನಂದಿಸುವ ಗುಣ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಕಲಾತ್ಮಕತೆ, ಸೌಂದರ್ಯಾನುಭವ ಪಡೆದು, ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ನಂತರ ಅದು ದೃಶ್ಯರೂಪ ಪಡೆಯಿತು. ಈ ದೃಶ್ಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಭಾವನೆಗಳು, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಶಿಲ್ಪ–ಚಿತ್ರ ಕಲೆಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ನೋಡುವ ಮತ್ತು ಸ್ಪಂದಿಸುವುದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ. ಸೌಂದರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಸೇರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಶಿಲ್ಪ ಚಿತ್ರಕಲೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಜೊತೆಯಲ್ಲೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಲ್ಪನಾ ರೂಪಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಮೂರ್ತರೂಪ ಕೊಟ್ಟು ದೇವ–ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಕಲಾಗ್ರಾಮಗಳು ರೂಪತಾಳಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ರಾಜಾಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ಮೂಲಕ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಕಾಯಕವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮದ ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿರುವ ಹಲವು ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಇರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಅಧ್ಯಯನದ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನಂತೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

1. ಶತಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ನಡೆದುಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು.
2. ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಬವಣೆಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
3. ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಮನ್ನಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಗ್ರಹಿಸುವುದು.
4. ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಜನರ ಬದುಕು ಹಾಗೂ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ

ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸಮಾಜದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಜಾನಪದೀಯವಾಗಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಾಗಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗುವಗುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯಾದರೂ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಅಷ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಲಾಗ್ರಾಮದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಹಾಗೂ ವಿಡಿಯೋ ಚಿತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರೆಕೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶನದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕ್ರೂಢಿಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಆಕರಗಳು

ಇಂಡಿಯನ್ ವಂಡರಿಂಗ್ ಬ್ಲಾಗರ್ ನಲ್ಲಿ ಅಜಯ್ ಶಾರದರವರು ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣವನ್ನು "ಎ ವಿಲೇಜ್ ಆಫ್ ಗಾಡ್ ಮೇಕರ್ಸ್" ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲೇಖನವನ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮಾರಾಟಮಾಡುವ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಡಿ ಒಂದಕ್ಕೆ "ಮೃದುಶಿಲೆಯ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ 5000 ರೂಪಾಯಿಗಳು, ಗಡುಸು ಶಿಲೆಯ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ 10000 ರುಪಾಯಿ"ಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ 'ದಿ ಹಿಂದು' ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ "ಖುತಿಚಿಡಿಚಿಠಿಚಿಣಟಿಚಿ' ರಜಟಿಛು ಛಿ ಚಿ ಗಿಜಡುಣಚಿರಜ ತುಟಟಚಿರಜ" – ಎಚಿಟಿಣಾಚಿಡಿಥಿ 22, 2010.

ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಾಗಿ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಲಾಗ್ರಾಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಗಳು ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಾರದೆ ಕಲಾಗ್ರಾಮದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದು ಬೇಸರದ ಸಂಗತಿ. ಕೇವಲ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮನೋಭಾವದಲ್ಲಿ ಜನರ ಭೇಟಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆಯುವುದು ನಿಜವಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬರುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ. ಇಷ್ಟು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮವು ಅಧ್ಯಯನದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಹೊಂದಿದೆ.

ಶಿಲ್ಪಕಲಾಗ್ರಾಮದ ವಿವರ

ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದು ಚಿನ್ನದ ಬೀಡು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ನೀಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಿದೆ. ಕೋಲಾರವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದಂತಹ ಗಂಗರು ಕಟ್ಟಿಸಿದಂತಹ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶಿಲ್ಪಗಳ ಕೆತ್ತನೆಗೆ ಹೆಸರಾದ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾಲೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮ ಕೋಲಾರದಿಂದ 15 ಕಿ.ಮೀ., ಮಾಲೂರಿನಿಂದ 10 ಕಿ.ಮೀ., ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ 50 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ತಾಯಿಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನ್ನಿತರೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲಲ್ಲಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೋಮಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರಿದ್ದು, ಹಿಂದು ಮುಸ್ಲಿಂರೆನ್ನದೆ ಪರಸ್ಪರ ಐಕ್ಯತೆಯ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಜನತೆ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಾಮದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ 3500 ಇದ್ದು, ವಿಶ್ವಕರ್ಮರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನುಳಿದ ಕೋಮಿನವರ ಉದ್ಯೋಗ ಕೃಷಿಯಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪುರುಷರು ಶಿಲ್ಪ ಕೆತ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಪ್ಪು ನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ ನೀರಾವರಿ ಹಾಗೂ ಮಳೆಯಾಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧಿತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತಹುದಾಗಿದೆ. ಆಗಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ಸೊಪ್ಪನ್ನು ಬೆಳೆಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಗ್ರಾಮವನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು ಆ ಗ್ರಾಮ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಜನಕರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಡಾ॥ ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ರವರು ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿರುವುದು ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆ, ಉರ್ದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ, ಬ್ಯಾಂಕು, ವಿದ್ಯುತ್ ಶಾಖಾ ಕಛೇರಿ, ಗುಚ್ಛ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರ (ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ.), ಪಶುವೈದ್ಯ ಶಾಲೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಕಛೇರಿ, ಮಹಿಳಾ ಹಾಲು ಡೈರಿ, ಆಯುರ್ವೇದ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಸತಿ ನಿಲಯ ಇನ್ನಿತರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಇವೆ.

ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ದೇವಾಲಯ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಮಸೀದಿಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ವರದರಾಜ ದೇವಾಲಯ, ಶ್ರೀಸೋಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಶ್ರೀ ಆಂಜನೇಯ ದೇವಾಲಯ, ಶ್ರೀ ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ದೇವಾಲಯ, ಶ್ರೀ ರಾಮ ದೇವಾಲಯ, ಶ್ರೀ ಕರಗದಮ್ಮ ದೇವಾಲಯ, ಮಸೀದಿ ಹಾಗೂ ದರ್ಗಾಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದುವು.

ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಡುವ ಶಿಲ್ಪಗಳು ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದಿವೆ.

ಸುಮಾರು 60 ವರ್ಷ ದಾಟಿದ ಹಿರಿಯ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮಾಶಾಸನ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಕೂಡ ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಹಲವಾರು ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಾಟುಗೊಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಹಾಗೂ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು ಇಲ್ಲಿನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು

ಶಿವಮಾರನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದ್ದರು ಪಟ್ಟಣವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿರುವ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣವು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತ ಹಲವು ಶಿಲ್ಪ ಮಹಾಶಯರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾದರೂ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ

ಪರಂಪರತೆಯನ್ನು ನಾಡಿಗೆ ಸಾರಿಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಅನೇಕರು. ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿನೀಡುವುದು, ಹೋರರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಲಾ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯುವುದು, ಜೋತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಕೆತ್ತಿದ ಶಿಲ್ಪಗಳು ದೇಶವಿದೇಶಗಳಿಗೂ ರವಾನೆಯಾಗುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಅನೇಕರು. ಅವರು ಶಿಲಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಲೋಹಮಾಧ್ಯಮಗಳೆರಡರಲ್ಲು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆಧುನಿಕತೆಯ ಕರಿನೆರಳಿನ ನಡುವೆ ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರೀಕರಣಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾದರೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ದವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಕಿಂಚಿತ್ತು ಮೈಮರೆಯದೆ, ಶ್ರದ್ದೆ ಹಾಗೂ ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲಾಪ್ರಪೂರ್ಣರಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಹೋಗಳಿಕೆಗಳಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಎನಿಸುವುದು ಸರಿಯಷ್ಟೆ. ಅದೆಷ್ಟೆ ಸವಾಲುಗಳಿದ್ದರೂ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೆಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಕ್ಕಿರುವ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಉನ್ನತಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೆ ಮುಡಿಪಿಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದು.

ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಬಿ. ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಎಂ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಶಂಕರನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಬಿ. ನಂಜುಂಡಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ನರೇಂದ್ರನಾಥ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ, ಶ್ರೀಯುತ ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಸಿ. ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಎನ್.ಎಸ್. ಮಾಳಿಗಾಚಾರ್ಯರು, ಶ್ರೀಯುತ ಕೆ.ಎನ್. ಕಾಳಾಚಾರ್, ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಸಿ. ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತಾಚಾರ್, ಶ್ರೀಯುತ ಎಸ್.ಪಿ. ಮಂಜುನಾಥಾಚಾರ್.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದೊಂದಿಗೆ ಕಿರಿಯ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯು ಸಹ ಕೆಲವೊಬ್ಬ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಾರದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯವರಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವಾಗಲಿ ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ತಮ್ಮ ಅಳಲನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಬಂದಿಲ್ಲ.

ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಕಲಿಕಾ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪ. ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳಾಗಲಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಾಗಲಿ ನಮಗೆ ಕಾಣಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಮುಂದಿರುವ ಅವರದೇ ಶೆಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರು ಅಂದರೆ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣಂದಿರು ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿರುವಾಗ ಅವರ ಏಕಾಗ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಕಲಾ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಕಲಿಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮರನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಇತರ ವರ್ಗದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಇರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಕಲಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಸುತ್ತಿಗೆ ಹಾಗೂ ಉಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಕಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ದೈಹಿಕ ಶ್ರಮತೆಗೆ ಒಗ್ಗುವಂತಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಂತರ ಅವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮೀರಿ ಕಲೆಯನ್ನು ಹೊರಗಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡು ಮೆಚ್ಚುವಂತಹ ಒಂದು ಕಲಾಗ್ರಾಮ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅದೆಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇಡೀ ದೇಶ ಎದುರಿಸಿದರೂ ಈ ಕಲಾಗ್ರಾಮದ ನಿಷ್ಠೆಗೆ ಭಂಗಬಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಗಳ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಈ ಗ್ರಾಮ ಕಲಾರಸಿಕರನ್ನು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಶಿವಮಾರನು ತಂಗಿದ ನೆನಪಿಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗ್ರಾಮವೇ ಈ ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣ. ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಕಾಯಕದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಾರ ಸಾವಿರದ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿದು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ತಪಸ್ಸು ಅದೆಷ್ಟು ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗಾಗಿಯೆ ಈ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಶವಾದ ಕಲಾಗ್ರಾಮವೆಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣವು ಹದಿನಾರನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ದೊರೆ ಶಿವಮಾರನಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯನ್ನೇ ಕಾಯಕವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಮ. ಹಲವು ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಹಣಗಳಿಕೆಯ ವೃತ್ತಿಗಳಿದ್ದರೂ ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿನ ಜನ ಕೇವಲ ಹಣಗಳಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯು ಯುವಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಅಚಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವ ನಿಮಗೆ ವಿಶೇಷವೆನಿಸುವುದು ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗದವರು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ಕೇವಲ ವಿಶ್ವಕರ್ಮರಿಗೆ ಸೀಮಿತವೆಂದು ಪುರಣಗ್ರಂಥಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಮೌಢ್ಯದ ಕೂಗಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದೆ ಇಲ್ಲಿನ ದಲಿತರನ್ನು, ಮುಸಲ್ಮಾನರನ್ನೂ ಈ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಸೆಳೆದಿರುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಇದರಲ್ಲೇ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಂಥ ಋಣ:

1. ರಮೇಶ ಎ.ಆರ್.–2008–ಶಿವಾರಪಟ್ಟಣದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ–ಕಿರು 0ಯೋಜನೆ, ಕನ್ನಡ ವಿ.ವಿ., ಹಂಪಿ.
2. ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ
3. ದಿ ಹಿಂದು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾಹಿತಿ
4. ಇಂಡಿಯನ್ ವಂಡರಿಂಗ್ ಬ್ಲಾಗರ್ – ಅಜಯ್ ಶಾರದ